

Vriendenbericht 13

Stichting Vrienden van
Brabantse Landgoederen

September 2016

Vrienden- en vrijwilligersdag 1 oktober 2016

Het was al eerder aangekondigd: onze volgende Vrienden- en Vrijwilligersdag vindt plaats op zaterdag 1 oktober aanstaande. Vanaf 13.30 uur zijn we welkom in Kasteel Geldrop, waar we alles te weten zullen komen over de geschiedenis van het kasteel en haar eigenaren door de tijd heen. De eerste bewoners lieten omstreeks 1350 een kasteel bouwen, maar het huidige gebouw dateert uit 1616 en is daarmee precies 400 jaar oud.

Tijdens die middag zullen we alles te weten komen over de vroegere bewoners van het kasteel. Zo heeft Bisschop Ophovius, die 's-Hertogenbosch moest ontvluchten toen de Republiek onder aanvoering van Frederik Hendrik deze stad in 1629 innam, zes jaar lang op het kasteel gewoond. En wat valt er te vertellen over de familie Hoevenaar, aan wie het kasteel haar prachtige parkachtige tuin te danken heeft? Beheerder Bart Klomp zal ingaan op de geschiedenis van het kasteel en heeft daar ook het nodige beeldmateriaal bij beschikbaar. Zoals inmiddels gebruikelijk vinden er aansluitend rondleidingen plaats door het kasteel en de bijbehorende tuin.

Wanneer u deze dag wilt bijwonen, kunt u zich aanmelden door een email te sturen naar: info@brabantselandgoederen.eu en daarbij aan te geven met hoeveel personen u wilt komen. Na aanmelding ontvangt u een bevestiging met routebeschrijving naar het kasteel. De kosten voor deze dag bedragen € 10,00 per persoon. Dit bedrag kan worden overgemaakt op rekeningnummer **NL09RABO0131270575** o.v.v. Vriendendag 2016.

Uitgelicht: Vriend van.....

Vooruitlopend op ons bezoek aan Kasteel Geldrop maken we vast kennis met één van de vele vrijwilligers die bij het landgoed Kasteel Geldrop werkzaam zijn. Wies Veldhuizen reageerde in 2003 op een advertentie voor vrijwilligers op het kasteel. Zij is gaan 'suppoosten' op zondag. Met andere vrijwilligers is er op iedere verdieping iemand beschikbaar voor het houden van toezicht en natuurlijk

het beantwoorden van vragen. Ook is ze rondleidingen gaan verzorgen en ze vindt het heerlijk om de bezoekers het verhaal van het kasteel, het park en de bewoners te vertellen. Misschien nóg wel leuker vindt ze het begeleiden van de speurtochten voor de basisschoolleerlingen.

Daarnaast houdt Wies zich bezig met de oudheidkamer, die ingericht is met allerlei oude gebruiksvoorwerpen. Omdat zij daar intensief mee bezig is, is dit één van haar favoriete plekken in het kasteel. Maar ook de Groene Kamer, waar de portretten van de laatste bewoners hangen, behoort tot haar favoriete plekken, al vindt ze de kelder, het oudste deel van het kasteel,

misschien toch wel haar meest favoriete plek.

Het uitgebreide interview met Wies en diverse andere vrijwilligers van Kasteel Geldrop kunt u lezen op de website www.onskasteelgeldrop.nl.

Bijeenkomst Werkgroep Tuinen 2 september j.l.

Op 2 september j.l. vond de eerste bijeenkomst plaats van beheerders, tuinbazen en andere betrokkenen bij het groenonderhoud op landgoederen. Het doel van deze middag was om de tuinbazen en andere groene beheerders van landgoederen met elkaar in contact te brengen om specifieke kennis en ervaringen uit te wisselen. De werkgroep was te gast op Landgoed Mattemburgh, eigendom van

Brabants Landschap, die o.m. een grote collectie kuuipplanten bezit.

Na een welkomstwoordje door voorzitter Sammy van Tuyll, en een korte introductie over het doel van deze middag door de coördinator van de werkgroep, Renske de Graaf (tuinbaas Landgoed Baest), vertelde districtsbeheerder Hans Schep van Brabants Landschap iets over de landgoederen op de Brabantse Wal en de nieuwe ontwikkelingen op Landgoed Mattemburgh om dit landgoed te versterken. Zo wordt er een nieuwe oranjerie gebouwd om in de winter de kuuipplanten te herbergen.

Jan Holwerda verzorgde aansluitend een inleiding over Gardeneske Tuinen, wat natuurlijk meteen de vraag oproep wat 'gardeneske tuinen' zijn. Dat zijn tuinen in een 'tuinbazenstijl', met een horticuultuur.

Jan vertelde dat vooral na 1800 veel planten uit de hele wereld naar Europa kwamen, ook planten uit

tropische of subtropische gebieden. Aanvankelijk ging het in de tuinen om bijzondere, individuele planten, maar later werden de planten in groepjes gezet en groeide dat uit naar het belangrijker worden van de vormgeving. Zo ontstonden de bloembedden en de 'bloempuddingen' of 'bloemtaarten' die ook op Mattemburgh nog goed te zien zijn. Daarbij werden bladplanten gebruikt – die zich goed lieten snoeien – en vetplanten om daarmee de strakke belijning te kunnen maken. In die periode kwamen ook de kuisplanten in de mode.

de 'bloempudding' van Mattemburgh

Heel veel meer over kuisplanten kwamen de aanwezigen te weten van Ben Buynsters. Iedere kuisplant is anders en stelt andere eisen aan klimaat, grondsoort, luchtvochtigheid en lichtintensiteit. We leerden dat Mimosa winterhard is tot -4 en dus bij voorkeur buiten kan blijven; binnen verdroogt de Mimosa en verliest het zijn blad. Vijgen kunnen in de winter beschermd worden met rieten matten om de vruchtknoppen te beschermen (nooit plastic i.v.m. de condens). Ook over de Agapanthus leerden we veel 'tips & tricks'. En uiteraard vertelde Ben de aanwezigen ook veel over citrusbomen. Zo is het heel belangrijk dat de kas 's winters geventileerd wordt. Door teveel bomen ontstaat condens en dat leidt tot taksterfte. Wist u dat alle citrusfruit afkomstig is van drie oersoorten: de sukade, de pomelmoes en de mandarijn? En dat de sinaasappel ontstaan is uit een kruising tussen de pomelmoes en mandarijn? Hoe je het verschil ziet tussen een bittersinaasappel (die je in mediterrane landen aan de kant van de weg ziet staan) en de gewone, zoete sinaasappel? Dat als je een citruspitje zaait, uit dat ene pitje wel 5 of 6 verschillende planten ontstaan omdat deze poly-embryonaal zijn? Zelfs de meest ervaren tuinbazen waren verrast door al deze wetenswaardigheden. Ben had zo wel uren kunnen doorpraten, maar het werd tijd om naar buiten te gaan. Beheerder Klaas Koopmans van Brabants Landschap leidde het gezelschap rond over het Landgoed Mattemburgh, waarbij uiteraard de 'bloempudding' bekeken werd, maar ook de praktische moeilijkheden bij aanleg en onderhoud daarvan werden besproken.

Dat gold ook voor andere aspecten bij het beheer van een landgoed. Want wat te doen met zichtassen als de strakke bomenrij die de assen moeten versterken te breed groeien. Welke keuzes maak je in plantensoorten, hoe ga je om met de watervoorziening op een landgoed. Zo ontstonden deze middag nuttige discussies en leren de aanwezige groenbeheerders van elkaar. Er werden ook de nodige adressen uitgewisseld voor nadere contacten. Uiteraard werd ook de fraaie collectie kuipplanten, en dan met name de citrusboompjes, bekeken. Sommige van die bomen zijn zo'n 150 jaar oud! Ook daar kon Ben Buynsters nog een nadere toelichting geven over het onderhoud van deze planten.

De middag werd afgesloten met een drankje en de conclusie dat het een zeer nuttige en aangename middag was die zeker een vervolg moet krijgen. Met de onderlinge uitwisseling van kennis en ervaringen kunnen de landgoederen elkaar helpen en aanvullen. Wordt vervolgd dus.....

Ben Buynsters geeft nog een nadere toelichting bij één van de citrusboompjes

Oproep Werkgroep Cultuurhistorie

Na de succesvolle bijeenkomst van de werkgroep tuinen, wil de stichting de werkgroep cultuurhistorie vorm gaan geven. Er is op de afzonderlijke landgoederen vaak al veel informatie over de geschiedenis van het eigen landgoed. Deze werkgroep zou die informatie kunnen bundelen in de vorm van een Calendarium: een overzicht van de geschiedenis van de landgoederen: wanneer zijn ze gesticht, hoe zijn ze ontstaan, hoe heeft een afsplitsing van verschillende landgoederen plaatsgevonden en waarom.

Kortom: een historisch overzicht van hoe de Brabantse landgoederen ontstaan zijn.

De stichting heeft de provinciaal historicus Wies van Leeuwen bereid gevonden om een coördinerende rol in deze werkgroep te vervullen en mag daarnaast een beroep doen op Jan van Oudheusden als adviseur. Het bestuur van de stichting roept degenen die zich bezig houden met de geschiedenis van 'hun' landgoed op om deel te nemen aan deze werkgroep om zo de aanwezige kennis met elkaar te kunnen delen en gezamenlijk te komen tot een historisch overzicht van de Brabantse landgoederen.

Aanmelden kan door een berichtje te sturen naar: info@brabantselandgoederen.eu.

COLOFON

Stichting Vrienden van Brabantse Landgoederen
Woudrichemseweg 38, 4286 LB Almkerk
tel. 0183 400 533

Kijk voor meer informatie op: www.brabantselandgoederen.eu

info@brabantselandgoederen.eu